

Bryssel 23.5.2018
COM(2018) 407 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

**Irlannin vuoden 2018 kansallisesta uudistusohjelmasta
sekä samassa yhteydessä annettu Irlannin vuoden 2018 vakausohjelmaa koskeva
neuvoston lausunto**

NEUVOSTON SUOSITUS

Irlannin vuoden 2018 kansallisesta uudistusohjelmasta

sekä samassa yhteydessä annettu Irlannin vuoden 2018 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen³,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat⁴,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2017 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2018 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Se otti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 antaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariaa koskevan julistuksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 22 päivänä maaliskuuta 2018. Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2017 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella myös varoitusk mekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Irlanti kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

³ COM(2018) 407 final.

⁴ P8_TA(2018)0077 ja P8_TA(2018)0078.

tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 22 päivänä maaliskuuta 2018. Neuvosto hyväksyi 14 päivänä toukokuuta 2018 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta, jäljempänä 'euroalueen suositus'.

- (2) Koska Irlanti kuuluu jäsenvaltioihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Irlannin olisi varmistettava, että jäljempänä esitettävistä suosituksista ja erityisesti suosituksista 1 ja 2 ilmenevä euroalueen talouspolitiikkaa koskeva suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (3) Irlantia koskeva vuoden 2018 maaraaportti⁵ julkaistiin 7 päivänä maaliskuuta 2018. Siinä arvioitiin Irlannin edistymistä neuvoston 11 päivänä heinäkuuta 2017 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu, jonka tulokset julkaistiin samaten 7 päivänä maaliskuuta 2018⁶. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Irlannin makrotaloudessa on epätasapainoja. Sen haavoittuvuustekijöitä ovat erityisesti suuri julkinen ja yksityinen velka ja ulkomainen nettovelka. Parannukset ovat kuitenkin olleet merkittäviä. Viime vuosien vahva tuottavuuden kasvu on parantanut kilpailukykyä ja johtanut ylijäämääseen vaihtotaseeseen. Tässä tilanteessa suuri ulkomainen nettovelka on pienentynyt nopeasti. Vahva talouskasvu tukee edelleen yksityisen velan vähentämistä. Yksityisen velan määrä on silti suuri, vaikkakin yritysten velkoja arvioitaessa on otettava huomioon monikansallisten yritysten vahva vaikutus. Kotitalouksien velkamäärä näyttää olevan pitkälti talouden perustekijöiden mukainen. Julkisen velan ennustetaan vähenevän edelleen, ja alijäämäinen julkistalous lähestyy tasapainoa. Asuntojen hinnat nousevat nopeasti, tosin todennäköisesti aliarvostetulta lähtötasolta, ja kotitalouksien varallisuuden määrä kasvaa. Pankkien pääomapohja on jälleen vahva, ja niiden kannattavuus paranee vähitellen. Vaikka järjestämättömien lainojen määrä on edelleen suuri, se pienenee edelleen. Poliittikkatoimet, joilla näihin haavoittuvuuksiin on puututtu, on toteutettu, mutta jotkin toimenpiteet tuottavat odotettuja tuloksia vasta myöhemmin.
- (4) Irlanti toimitti vuoden 2018 kansallisen uudistusohjelmansa 18 päivänä huhtikuuta 2018 ja vuoden 2018 vakausohjelmansa 30 päivänä huhtikuuta 2018. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (5) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon niihin liittyvät maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁷ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on

⁵ SWD(2018) 206 final.

⁶ COM(2018) 120 final.

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

antanut tarkempaa tietoa kyseisen säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan⁸.

- (6) Irlantiin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä. Hallitus odottaa vuoden 2018 vakausohjelman perusteella, että julkisen talouden alijäämä supistuu hieman ja on 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2018. Tämän jälkeen alijäämä supistuu asteittain niin, että vuonna 2021 julkinen talous on 0,4 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteena oleva 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen odotetaan saavutettavan vuodesta 2019 alkaen. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan supistuvan 66 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2018 ja edelleen 58,7 prosenttiin vuonna 2021. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2019 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty.
- (7) Neuvosto suositti 11 päivänä heinäkuuta 2017, että Irlannin olisi varmistettava, että nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen kasvu ei ole yli 2,4 prosenttia vuonna 2018, jolloin vuotuinen rakenteellinen sopeutus olisi 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Samaan aikaan neuvosto totesi, että olisi otettava huomioon, että tavoitteena on sellaisen finanssipolitiikan virityksen saavuttaminen, joka osaltaan sekä vahvistaa talouden elpymistä että varmistaa Irlannin julkisen talouden kestävyys. Komission kevään 2018 talousennusteen mukaan on vaarana, että suositetusta julkisen talouden sopeutuksesta poiketaan jonkin verran sekä vuonna 2018 että vuosina 2017 ja 2018 yhdessä tarkasteltuina.
- (8) Irlannin pitäisi vuonna 2019 saavuttaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteensa. Tämä vastaa nettomääräisten julkisten perusmenojen 5,3 prosentin⁹ nimellistä enimmäiskasvuvauhtia¹⁰, jonka perusteella vuotuinen rakenteellinen sopeutus olisi 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2018 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan BKT:hen suhteutettuna 0,4 prosenttia alijäämäinen vuonna 2019, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Irlannin ennustetaan vuonna 2018 noudattavan väliaikaista velkasääntöä ja vuonna 2019 velkasääntöä. Kaiken kaikkiaan neuvosto katsoo, että Irlannin on oltava valmis toteuttamaan lisätoimia, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuonna 2018, ja arvioi, että Irlanti noudattaa vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia vuonna 2019. Kun otetaan huomioon Irlannin BKT:ta ja kotimaista tuotantoa koskevien mittausten välinen ero ja niiden vaikutus

⁸ COM(2014) 494 final.

⁹ Kuten vuonna 2018, menojen kasvulle asetetussa vertailuarvossa otetaan huomioon sopeutus, jonka tarkoituksena on korjata potentiaalisen kasvun 10 vuoden viitearvon vääristymä, joka johtuu kokonaistuotannon poikkeuksellisesta reaalikasvusta vuonna 2015.

¹⁰ Nettomääräisillä julkisilla perusmenoilla tarkoitetaan julkisten menojen kokonaismäärää ilman korkomenoja, ilman unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka korvataan täysin unionin varoista saatavilla tuloilla, ja ilman ei-päätösperäisiä työttömyysetuusmenojen muutoksia. Kansallisesti rahoitettu kiinteän pääoman bruttomuodostus jaetaan neljälle vuodelle. Päätösperäiset tulopuolen toimenpiteet ja lakisääteiset tulojen lisäykset otetaan huomioon. Meno- ja tulopuolen kertaluonteiset toimenpiteet kuittaavat toisensa. Irlannin menojen kasvulle asetetussa vertailuarvossa otetaan huomioon sopeutus, jonka tarkoituksena on korjata potentiaalisen kasvun 10 vuoden viitearvon vääristymä, joka johtuu kokonaistuotannon poikkeuksellisesta reaalikasvusta vuonna 2015. Noudattaen Irlannin viranomaisen vuoden 2017 talousarviolaskelmissaan soveltamaa tarkastelutapaa komissio on käyttänyt vuosien 2014 ja 2016 potentiaalisen kasvun keskiarvoa.

velkasuhteeseen sekä Irlannin tämänhetkinen suhdannetilanne ja kasvaneet ulkoiset riskit, olisi järkevää käyttää mahdollisia satunnaistuloja julkisen talouden velkasuhteen pienentämiseksi edelleen.

- (9) Julkisen talouden tila on parantunut entisestään tuotannon vahvan kasvun ansiosta, mutta tulojen epävakauteen liittyy vielä riskejä. Tulojen olisi oltava kestävämmällä pohjalla suhdannevaihteluiden ja häiriötilanteiden varalta. Verotukien soveltamisalan ja lukumäärän rajoittaminen sekä veropohjan laajentaminen tekisivät tuloista vakaampia talouden epävakauden varalta. Eräät hiljattain toteutetut verotoimenpiteet ovat kuitenkin keskittyneet veronkevennyksiin ja verohelpotuksiin, ja näyttää siltä, että ne ovat lisänneet edelleen erittäin myötäsyklisen tulonlähteiden käyttöä. Lisäksi Irlannin on vielä mahdollista parantaa tapaa, jolla sen verojärjestelmä voi tukea ympäristötavoitteita.
- (10) Kuten vuoden 2018 euroalueen suosituksessa todetaan, veronmaksajien aggressiivisten verosuunnittelustrategioiden torjunta on olennaisen tärkeää, jotta voidaan estää yritysten välisen kilpailun vääristyminen, kohdella veronmaksajia oikeudenmukaisesti ja suojella julkista taloutta. Veronmaksajien aggressiivisista suunnittelustrategioista aiheutuvat heijastusvaikutukset jäsenvaltioiden välillä edellyttävät kansallisten politiikkatoimien koordinoitua EU:n lainsäädännön täydentämiseksi. Rojalti- ja osinkomaksujen suuri määrä suhteessa BKT:hen viittaa siihen, että aggressiivista verosuunnittelua harjoittavat yritykset hyödyntävät Irlannin verosäätöjä. Koska Irlantiin sijoittautuneiden yritysten EU:n ulkopuolelle (ts. sellaisilta osapuolilta, joiden kotipaikka on EU:ssa, sellaisille osapuolille, joiden kotipaikka on kolmansissa maissa) suorittamiin rojalti- ja osinkomaksuihin sovelletaan lähdeveroa rajoitetusti, seurauksena voi olla, että kyseiset maksut välttyvät kokonaan verotukselta, jos niitä ei veroteta myöskään maksun vastaanottajan lainkäyttöalueella. Lisäksi yritykset voivat käyttää tiettyjä Irlannin ja eräiden muiden maiden kahdenvälisen verosopimusten määräyksiä välttääkseen uuden, Irlannissa vuonna 2015 käyttöön otetun verotuksellista kotipaikkaa koskevan säännön soveltamisen. Tulokset kuulemisesta, jonka Irlanti järjesti yhtiöverolain riippumattoman arvioinnin jälkeen, ovat merkityksellisiä ilmoitettujen verouudistusten suunnittelussa. Komissio ottaa huomioon myönteiset toimet (ts. toimet, joilla puututaan aggressiiviseen verosuunnitteluun kotimaassa ja mahdolliset suojatoimenpiteet luetteloon sisällytettyjä yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita vastaan), joista on ilmoitettu tai jotka on hyväksytty. Viimeaikaisten keskustelujen perusteella komissio jatkaa rakentavaa vuoropuhelua, jonka tarkoituksena on torjua veronmaksajien aggressiivisia verosuunnittelustrategioita.
- (11) Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyyteen kohdistuu edelleen ikääntymisen kustannuksiin liittyviä riskejä. Irlannissa on otettu käyttöön joitakin merkittäviä tehokkuutta parantavia toimenpiteitä, kuten kustannussäästöjä koskeva sopimus lääketeollisuuden kanssa, taloushallintojärjestelmä ja toimintoperusteinen rahoitus. Lisäksi on toteutettu joitakin toimenpiteitä, joilla parannetaan perusterveydenhuollon saatavuutta. Irlannin terveydenhuoltojärjestelmä on kuitenkin kallis ja siihen kohdistuu monia haasteita, joita pahentaa väestön nopea ikääntyminen. Lisäksi perusterveydenhuolto ja lähiterveyspalvelut eivät vielä pysty helpottamaan sairaalahoidon kapasiteettiin ja kustannuksiin kohdistuvia kasvavia paineita. Suunniteltua siirtymää kohti yleistä terveydenhuoltoa on tuettava monivuotisella talousarviosuunnittelulla ja menojen paremmalla valvonnalla. Lisäksi siinä on otettava huomioon terveydenhuoltoalan vaikuttavuutta ja tehokkuutta koskevan menojen uudelleenarvioinnin tulokset. Lisäksi olisi harkittava perusterveydenhuollon aseman vahvistamista, sillä se toimii eräänlaisena portinvartijana Irlannin ylikuormitetuille

sairaaloille. Monista julkisten eläkemenojen hillitsemiseksi toteutetuista uudistuksista huolimatta eläkejärjestelmän kokonaisali jäämän odotetaan kasvavan huomattavasti pitkällä aikavälillä. Eläkeuudistusta koskevan etenemissuunnitelman oikea-aikainen täytäntöönpano on keskeisen tärkeää pyrittäessä vahvistamaan Irlannin eläkejärjestelmän taloudellista kestävyyttä.

- (12) Talouskriisiä seuranneina vuosina tehtyjen investointien vähäisyys on heikentänyt asianmukaisen infrastruktuurin saatavuutta liikenteen, puhtaan energian, vesihuollon, asumisen ja televiestinnän alalla. Jatkuva tarjonnan vähäisyys yhdessä kysynnän kasvun kanssa kiihdyttää kiinteistöjen hintojen nousua edelleen. Vaikka näyttää siltä, että hinnat eivät olleet yliarvostettuja vuonna 2016, kohtuuhintaisten asuntojen puute on ongelma. Jos tähän ei puututa, asuntojen tarjontaa rajoittavat tekijät voivat edistää epätasapainojen syntymistä. Kehittynyt infrastruktuuri on yhdessä maankäytön suunnittelun kanssa ratkaiseva tekijä, joka mahdollistaa asianmukaisen asuntotarjonnan, yksityisten investointien lisääntymisen, tuottavuuden kasvun ja tasapainoisen alueellisen talouskehityksen. Lisäksi puhtaaseen energiaan, julkiseen liikenteeseen ja vesihuoltoon tehtävät infrastruktuuri-investoinnit samoin kuin uusiutuvan energian ja kiertotalouden alalla toteutettavat tehostetut toimet ovat olennaisen tärkeitä, jotta Irlanti voi siirtyä vähähiiliseen ja ympäristön kannalta kestäväan talouteen. Kansallinen kehityssuunnitelma 2018–2027 ja kansallinen suunnittelukehys, jotka ovat osa Irlanti 2040 -strategiaa, ovat huomattavia askelia oikeaan suuntaan, kunhan niiden pohjalta ryhdytään toimiin ja ne pannaan täytäntöön tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa.
- (13) Irlanti ei voi nykyisten ilmastomuutoksen hillitsemistoimien avulla saavuttaa Eurooppa 2020 -strategian ilmastotavoitteitaan. Siirtymisessä vähähiiliseen talouteen on edistytty vain vähän erityisesti sellaisilla keskeisillä aloilla kuin maatalous, tieliikenne ja asuntosektori. Tämän vuoksi on tärkeää, että Irlanti hyödyntää käytettävissä olevia joustoja noudattaakseen taakanjakopäätöstä, esimerkiksi ostamalla kiintiöitä muilta jäsenvaltioilta. Kansalliset ennusteet korostavat tarvittavien lisätoimien laajuutta: taakanjakopäätöksen (jossa on jäsenvaltioita sitovat kasvihuonekaasupäästöjen vuositavoitteet vuosiksi 2013–2020) mukaisten päästöjen odotetaan nykyistä politiikkaa noudattaen kasvavan vuoteen 2025 asti ennen kuin ne vakiintuvat hieman vuoden 2005 päästötason alle. Irlanti hyväksyi äskettäin kansallisen ilmastomuutoksen hillitsemissuunnitelman, jossa esitetään etenemissuunnitelma kohti vähähiilistä taloutta ja johdonmukainen kehys energia-alan haasteisiin vastaamiseksi. Suunnitelma tarjoaa nykyisessä muodossaan kuitenkin vain vähän uusia ilmastomuutoksen hillitsemiseen tähtääviä toimenpiteitä. Kansalliseen suunnittelukehukseen sisältyy myös ilmasto-osio osoituksena siitä, että asianmukainen maankäytön suunnittelu on keskeinen tekijä ilmastomuutoksen hillitsemisessä, kun otetaan huomioon, että Irlannin asutus on erittäin hajanaista ja että maassa on vain vähän suuria kaupunkialueita, jotka kaikki kärsivät vakavista ruuhkista ja julkisen liikenteen ongelmista. Lisäksi vuosien 2018–2027 kansallisella kehittämissuunnitelmalla ja sen tehokkaalla täytäntöönpanolla on ratkaiseva merkitys vähähiiliseen talouteen siirtymisessä. Suunnitelmassa itse asiassa määritetään, missä määrin otetaan käyttöön lisäresursseja, jotta energiassektori voidaan saattaa hiilivapaaksi, uusiutuvia energialähteitä ottaa käyttöön sekä parantaa julkista liikennettä ja energiatehokkuutta.
- (14) Haasteena on edelleen varmistaa osallistava kasvu Irlannissa. Työttömyys laski 6,7 prosenttiin vuonna 2017, mutta tietyt ryhmät ovat edelleen suurelta osin työmarkkinoiden ulkopuolella ja sosiaalisesti syrjäytyneitä. Sosiaaliturva- ja

verojärjestelmillä pystytään tehokkaasti hillitsemään köyhyyttä ja eriarvoisuutta, ja Irlanti on toteuttanut toimia työnteon kannustimien lisäämiseksi vähentämällä työelämään palaamisesta seurauksena olevaa etuuksien ja lisäkorvausten lakkaamista. Irlannin jatkuvasti suuri köyhyys- ja syrjäytymisriski liittyy siihen, että hyvin alhaisen työssäkäyntiasteen kotitalouksissa asuvien osuus on EU:n korkein ja lähes kaksinkertainen EU:n keskiarvoon verrattuna (18,2 prosenttia, kun EU:n keskiarvo oli 10,5 prosenttia vuonna 2016). Tämä pätee varsinkin yksinhuoltajatalouksiin. Lähes kolme neljäsosaa työelämän ulkopuolella olevasta väestöstä ei osallistu aktivointitoimenpiteisiin. Sekä yleinen että lasten köyhyys- ja syrjäytymisriski pieneni hieman vuonna 2016, mutta se on edelleen EU:n keskiarvoa korkeampi. Tämän vuoksi Irlannin on saatava työttömiä kotitalouksia koskevan toimintasuunnitelmansa täytäntöönpano päätökseen, muun muassa parantamalla yhdenmuettyä tukea niille ihmisille, jotka ovat kauimpana työmarkkinoista. Sosiaaliseen asuntotarjontaan on edelleen kiinnitettävä huomiota, jotta kunnianhimoiset tavoitteet voidaan saavuttaa ja vastata suureen kysyntään.

- (15) Kohtuuhintaisten, kokoaikaisten ja laadukkaiden lastenhoitopalvelujen saatavuus on edelleen ongelmallista. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) mukaan lastenhoitopalvelujen kustannukset (suhteessa palkkoihin) olivat Irlannissa vuonna 2015 EU:n korkeimmat yksinhuoltajien osalta ja EU:n toiseksi korkeimmat pariskuntien osalta. Lastenhoidon korkeat kustannukset voivat estää palkkatyön, erityisesti kun on kyse pienituloisista kotitalouksista, esimerkiksi yksinhuoltajista. Tällä on kielteinen vaikutus naisten työllisyysasteeseen, joka vuonna 2016 oli 65,4 prosenttia eli lähellä EU:n keskiarvoa. Laki yhtenäisestä kohtuuhintaisesta lastenhoitojärjestelmästä on parhaillaan parlamentin käsiteltävänä. Laki on määrä panna täytäntöön vuonna 2018, mutta viivästyminen on jo nyt nähtävissä. Lastenhoitopalvelujen laatua on edistetty myös aloitteilla, joiden tavoitteena on varmistaa henkilöstön pätevyys.
- (16) Matalan, keskitason ja korkean osaamistason työntekijöiden väliset erot työllisyysasteessa olivat EU:n korkeimpia vuonna 2016, ja matalan osaamistason työntekijöiden työllisyysaste on 10 prosenttiyksikköä alempi kuin ennen talouskriisiä. Tämän seurauksena ja taloudellisen toiminnan muuttumisen vuoksi osaamisen kohtaanto-ongelmat ja osaamisvajeet käyvät yhä ilmeisemmiksi useilla aloilla. Tämä korostaa tarvetta nopeuttaa jatko- ja uudelleen koulutusta koskevia politiikkoja ja toimenpiteitä. Irlannissa elinikäiseen oppimiseen osallistuvien määrä on erityisen vähäinen matalan osaamistason työntekijöiden keskuudessa, mikä saattaa heidät heikompaan asemaan, kun työvoiman kysynnässä tapahtuu muutoksia. Digitaaliset taidot ovat Irlannissa EU:n heikoimpia, mikä on jyrkässä ristiriidassa luonnontieteiden, teknologian, insinöritieteiden ja matematiikan aloilla korkeakoulututkinnon suorittaneiden suuren osuuden kanssa. Myös vammaisten työllisyysaste on Irlannissa EU:n alhaisimpia.
- (17) Irlannin tuottavuuden kasvu on pääasiassa monikansallisten yritysten ansiota. Näiden yritysten ja alun perin irlantilaisten yritysten – jotka ovat etupäässä pieniä ja keskisuuria yrityksiä – välinen tuottavuusero kasvaa. Eräiden monikansallisten yritysten suuri kansainvälinen liikkuvuus ja tämänhetkiset epävarmuustekijät saattavat vaarantaa Irlannin talouden kestävyuden ja häiriönsietokyvyn pitkällä aikavälillä. Viimeaikaiset selvitykset osoittavat, että heijastusvaikutukset ja hyödyt, joita Irlannissa toimivat monikansalliset yritykset tuottavat irlantilaisten omistamille yrityksille tuottavuuden kasvun, innovoinnin ja viennin suorituskvyn osalta, ovat rajallisia. Tutkimus- ja kehitystyötä tekevät irlantilaiset yritykset hyötyvät kuitenkin

monikansallisten yritysten tuottamista heijastusvaikutuksista. Julkisen sektorin kannustimet tutkimus- ja kehitystyöhön ja ammattitaitoisten työntekijöiden saatavuuden lisääminen Irlannin pienissä ja keskisuurissa yrityksissä edistäisivät uusien teknologioiden levittämistä näissä yrityksissä. Lisäksi irlantilaisyriyten kilpailukyyn varmistaminen edellyttää tiettyjen tuotantopanosten ja erityisesti oikeudellisten kustannusten kasvun rajoittamista, kuten Irlannin kansallinen kilpailukykyneuvosto on useasti todennut. Esteet oikeuspalvelujen markkinoilla muodostavat edelleen haasteen. Ne haittaavat kilpailua ja nostavat palvelujen käyttäjien kustannuksia. Ne vaikuttavat enimmäkseen pieniin yrityksiin, sillä ne kasvattavat oikeudenkäyntikuluja. Uuteen oikeudellisten palvelujen sääntelyä koskevaan lakiin liittyviä täytäntöönpanoasetuksia ei ole vielä hyväksytty. Lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämien julkisten kuulemisten järjestäminen on viivästynyt huomattavasti.

- (18) Vaikka Irlannin rahoitusala on kestävän elpymisen tiellä, vanhat ongelmat muodostavat yhä rajoitteita. Irlanti on edistynyt järjestämättömien lainojen vähentämisessä, mutta näiden lainojen suhde lainojen kokonaismäärään (11,2 prosenttia syyskuussa 2017) on yhä EU:n korkeimpia. Ylivelkaantuminen, markkinoiden keskittyminen ja lisääntynyt epävarmuus joillakin ventialoilla heikentävät luottojen kysyntää pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, joissa se on edelleen vaimeaa. On erittäin tärkeää vähentää pitkäaikaisia maksurästejä, sillä yli kaksi vuotta rästissä olleiden maksujen osuus kaikista asuntolainojen maksurästeistä oli noin 60 prosenttia vuonna 2017. Pitkäaikaisten maksurästien vähentäminen voisi auttaa ratkaisemaan ylivelkaantumisongelman, sillä se ei kannusta varsinkaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä käyttämään luottoja tuottavammin. Irlannin keskuspankin viimeaikainen selvitys osoittaa, että sellaiset uudelleenjärjestelyratkaisut, joihin sisältyy maksujen tilapäinen vähentäminen, ovat erityisen alttiita maksulaiminlyöntien uusiutumiselle. Mahdollisuutta pakkolunastamiseen ja velkojen poistamiseen taseesta voitaisiin parantaa ja täydentää vahvistamalla kuluttajansuojaa koskevaa sääntelykehystä, kun on kyse lainan myynnistä jälkimarkkinoilla, ja samalla turvata lainojen uudelleenjärjestelyä koskevien ratkaisujen kestävyys.
- (19) Komissio on vuoden 2018 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Irlannin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2018 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2018 vakausohjelman ja vuoden 2018 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Irlannille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Irlannin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.
- (20) Neuvosto on tutkinut vuoden 2018 lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto¹¹ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (21) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3,

¹¹ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Irlanti toteuttaa vuosina 2018 ja 2019 toimia, joilla se

1. saavuttaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen vuonna 2019; käyttää satunnaistuloja nopeuttaakseen julkisen talouden velkasuhteen pienentämistä; rajoittaa verotukien soveltamisalaa ja lukumäärää ja laajentaa veropohjaa; puuttuu väestön ikääntymiseen liittyvien menojen odotettavissa olevaan kasvuun lisäämällä terveydenhuoltojärjestelmän kustannustehokkuutta ja toteuttamalla suunnitellut eläkeuudistukset;
2. varmistaa kansallisen kehityssuunnitelman oikea-aikaisen ja tuloksellisen täytäntöönpanon muun muassa puhtaan energian, liikenteen, asumisen, vesihuollon ja kohtuuhintaisten ja laadukkaiden lastenhoitopalvelujen osalta; asettaa etusijalle työikäisen aikuisväestön täydennyskoulutuksen, jossa keskitytään digitaalisiin taitoihin;
3. edistää irlantilaisyriyten, erityisesti pienten ja keskisuurten, tuottavuuden kasvua lisäämällä tutkimusta ja innovointia kohdennettujen toimenpiteiden, suurempien rahoitusmuotojen sekä ulkomaisten monikansallisten yritysten, tutkimuskeskusten ja yliopistojen kanssa tehtävän strategisemman yhteistyön avulla; edistää pitkäaikaisten maksurästien nopeampaa ja kestäväää vähentämistä haavoittuvassa asemassa oleville kotitalouksille suunnattujen aloitteiden pohjalta ja kannustaa kirjaamaan luottotappioiksi velat, joita ei voi periä takaisin.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*